multo magis Baptismus sanguinis. Hoc idem docet in 4. *dist.* 4. *q.* 3. *art.* 3. *q.* 3.

III. Dico secundo. Martyrium confert gratiam ex opere operato etiam adultis. Hoc docet S. Thom. *in* 4. loco citato, *ad* 1. his verbis: *Baptismus sanguinis non habet hoc tantum ex operante, neque quantum ad pœnam, quæ aliquis martyrium expletet; quam contingit non esse sufficientem ad satisfaciendum pro peccato, neque quantum ad devotionem justæ voluntatis; quia contingit, quod voluntate majori charitate formata aliquis sine martyrio non potest ab omni pœna liberari; sed hoc habet ex imitatione Passionis Christi. Unde de martyribus dicitur, Apoc.* 7. Laverunt stolas suas in sanguine Agni. Et in 4. ad Arnibaldum dist. 4. q. unic. art. 4. ad 3. *Baptismus sanguinis* (inquit) *non habet supplere effectum Baptismi flaminis ex opere operante, sicut objiciebatur, sed ex imitatione Passionis Christi.*

IV. Ex his probo ratione primo. Producere gratiam ex opere operato, est, vi sibi intrinseca illam producere; hac enim ratione Baptismus aquæ gratiam ex opere operato producere dicitur: sed Baptismus sanguinis gratiam sic producit; ergo &c. Min. prob. Ideo Baptismus aquæ etiam in adulto operatur gratiam, & remissionem peccatorum ex opere operato; quia eam operatur per quandam figuralem repræsentationem Passionis Christi, quæ in aquam Baptismi agit, eam sibi conjungit, & ei communicat virtutem ad abluendum animam ab omni forde culpæ, & reatu pœnæ: sed Baptismus sanguinis etiam in adulto operatur &c. per realem imitationem Passionis Christi, qua martyr Christo patienti conjungitur, & pœna martyris a Passione Christi virtutem accipit, & roboratur; ergo pœna illa causat in martyre remissionem omnis culpæ, & pœnæ, vi Passionis Christi in eam operantis, & consequenter ex opere operato. Si enim hoc habet aqua, quæ est passionis Christi tantum figuralis repræsentatio; cur a fortiori non habebit pœna, & passio martyris, quæ est Passionis Christi realis imitatio?

V. Confirmatur ex doctrina S. Th. 3. *p. q.* 68. *art.* 12. Virtus Passionis Christi, & motio Spiritus Sancti a qua Baptisma efficaciam habet, excellentissime operatur in Baptismo sanguinis; nam ubi in Baptismo aquæ operatur per figuralem repræsentationem, & per virtutem latentem, & in Baptismo fluminis per internam cordis commotionem; in Baptismo sanguinis operatur per potissimum dilectionis, & affectionis fervorem, quo realiter, & cum effectu, Spiritu Sancto movente imitatur Passionem Christi; ergo Baptismus sanguinis non ex vi contritionis, & affectionis tantum, ut Baptismus flaminis, sed vi operis, & realis imitationis Passionis Christi gratiam producit.

VI. Probatur secundo, & urgentur dicta. Martyrium remittit parvulis peccatum originale ex opere operato, ut supra diximus cum Sancto Thoma; ergo hoc etiam facit in adultis. Conf. prob. Promissio de danda gratia, & gloria his, qui pro illo moriuntur, ut Matth. 10. v. 32. *Omnis, qui confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo, qui in Cœlis est.* Et v. 39. *Qui perdiderit animam suam propter me, inveniet eam:* non solos parvulos, sed omnes pro Christo morientes complectitur. Tum etiam quia: non minus adulti, quam parvuli moriendo pro Christo, conformantur Passioni ejus per realem imitationem. Tum etiam quia: si Baptismus aquæ, qui est solum figuralis repræsentatio Passionis Christi, ex opere operato gratiam confert & parvulis, & adultis; multo magis hoc faciet Baptismus sanguinis, qui ejusdem Passionis est realis imitatio.

VII. Probatur tertio. Quod solum ex opere operantis gratiam confert, non potest eam conferre supra meritum operantis: sed martyrium sæpe confert gratiam supra meritum operantis; ut cum aliquis, gravium criminum reus, in odium fidei ex improviso occiditur; tunc enim pœna, quam sustinet, non est sufficiens ad satisfaciendum pro reatu culpæ, & pœnæ; & vix potest in illis circumstantiis actum elicere, cui tanta gratia debeatur; ergo &c.

VIII. Probatur quarto. Ex vi martyrii remittitur infallibiliter tota pœna, etiam temporalis; ita ut martyr adultus a cruciatibus recta ad Cœlum advolet, ut supra vidimus: quare injuria fit pro martyre orare; ergo etiam ex vi martyrii remittitur ei omnis culpa. Conseq. evidens est. Non enim est assignabilis ratio, cur primum, & non secundum. Ant. vero prob. Pœna non potest infallibiliter martyri remitti ex vi contritionis, & dilectionis Dei: nam parvulis remittitur, in quibus nec contritio, nec dilectio Dei esse potest. Dato etiam, in quocumque adulto, dum subit martyrium, adesse contritionem, & dilectionem expressam; non est infallibile, actus illos esse in tanta intensione, & fervore, ut sufficiant ad totius pœnæ remissionem: immo contingit sæpe in aliis viris justis intensiorem, & ferventiorem charitatem, & contritionem adesse, quam in martyribus; quæ tamen non sit sufficiens ad tollendam omnem pœnam. Neque etiam potest omnis pœna infallibiliter dimitti per passionem, & cruciatus, quos patitur martyr. Contingere enim potest, ut peccata sint gravissima in malitia, & numero plura; dolores vero martyrii valde breves, & voluntas patientis adeo remissa, ut ex se non sufficiant, ad condignam satisfactionem pro tota pœna peccatis debita. Dimissio ergo totius pœnæ tribuenda est operi, nempe, martyrio, quatenus est realis imitatio Passionis Christi, quæ in eo operatur, & consequenter ex opere operato, non operantis. Hinc Tertullianus in Apolog. adversus Gentes, sub finem: *Quis* (inquit) *non ubi requisivit, accedit? Ubi accessit, pari exoptat? Ut totam Dei gratiam redimat, ut omnem veniam compensatione sanguinis sui expediat: omnia enim huic operi delicta donantur.*

§. II.

Objectionum Solutio.

IX. Obficiunt primo contra primum Assertum. Est generalis regula, *Jo.* 3. quod *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non potest introire in Regnum Dei*; ergo sine fundamento asserimus, parvulos sine Baptismo aquæ mortuos, morte pro Christo tolerata, salvari.

Respondeo, neg. conf. Ab hac enim regula excipi infantes pro Christo occisos, docet S. Aug. l. 13. de Civ. Dei, c. 7. *Qui enim dixit*: Si quis non renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non intrabit in regnum Cœlorum; *alia sententia ipsos* (martyres) *fecit exceptos, ubi non minus generaliter dixit*: Qui me confessus fuerit coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo, qui in Cœlis est. *Et alio loco*: Qui perdiderit animam suam propter me, inveniet eam. Quæ confessio esto ab infantibus non fiat verbo, fit tamen opere, & facto; de Innocentibus canente Ecclesia: *Deus, cujus præconium Innocentes martyres non loquendo, sed moriendo confessi sunt, &c.* Tum etiam quia: ex superius dictis efficacius operatur Passio Christi imitata per martyrium, quam repræsentata per Baptismum. Uno verbo: sicut in Baptismo aquæ, sic in Baptismo sanguinis infantium cor opere, & facto in Christum credit, dum pro ipso patitur: unde etsi non habeant fidem, & amorem active, habent tamen passive, & executive.

X. Dices. Esto martyrio annexum sit privilegium justificandi; hujus tamen sunt incapaces parvuli, cum sint incapaces martyrii: martyrium enim est actus virtutis fortitudinis: parvuli autem, utpote carentes usu rationis, actus virtutis incapaces sunt.

Respondeo tamen, martyrium posse considerari, & quatenus actus virtutis est; & quatenus est realis imitatio passionis Christi, & non solum repræsentativa, sicut est Baptismus. Primo modo justificat solum ex opere operantis; & non habet locum in infantibus, qui actus virtutis incapaces sunt. Secundo modo, quatenus est actualis mors pro Christo tolerata, & realis imitatio Passionis ejus, justificat ex opere operato non minus, immo magis, quam Baptismus aquæ, etiam infantes. Ita S. Thom. 2. 2. *q.* 124. *artic.* 1. *ad* 1. Ubi de Innocentibus martyribus loquens, *Martyrii* (inquit) *gloriam, quam in aliis propria voluntas meretur, illi parvuli occisi per Dei gratiam sunt assecuti. Nam effusio sanguinis propter Christum vicem gerit Baptismatis. Unde sicut in pueris baptizatis per gratiam baptismalem, meritum Christi operatur ad gloriam obtinendam: ita & in occisis propter Christum, meritum martyrii Christi operatur ad palmam martyrii consequendam.* Unde S. August. *Serm.* 66. *de Diversis* (modo *Serm.* 373.) *cap.* relatus a S. Thom. ibi Innocentes sic alloquitur. *Non habebatis ætatem, qua in passurum Christum crederetis; sed habebatis carnem, in qua pro Christo passuro passionem sustineretis.*

XI. Objiciunt secundo contra idem. Si martyrium justificaret parvulos ex opere operato, esset sacramentum novæ Legis: esset enim signum sensibile practicum gratiæ in usu illius conferendæ: sed hoc est falsum, ut docet S. Th. 3. *p. q.* 66. *art.* 11. *ad* 2. alias essent plus, quam septem sacramenta, quod est contra Trident. *Sess.* 7. *Can.* 1. *de Sacram. in gen.* ergo &c.

Respondeo, nego maj. Primo. Quia martyrium non est signum sacrum constans materia simul, & forma. Secundo. Quia sacramenta sunt causa gratiæ, ut sunt actiones Dei per suos Ministros: at martyrium ex parte inferentis est actio Diaboli, per suum satellitem mortem Confessoribus Christi inferentis. Unde S. Thom. ab Arguente citatus, *sacramentum* (inquit) *habet rationem signi: alia vero duo* (nempe Baptismus flaminis, & sanguinis) *conveniunt cum Baptismo aquæ, non quidem quantum ad rationem signi, sed quantum ad effectum Baptismatis: & ideo non sunt sacramenta*: quod etiam dicit in 4. *dist.* 4. *q.* 3. *q.* 1. *ad* 3. Unde martyrium convenit cum sacramento, quantum ad rem, & effectum sacramenti: non vero quantum ad rationem signi a Deo instituti ad homines (maxime via ordinaria) justificandos.

XII. Objiciunt tertio contra secundum Assertum. Martyrium nil prorsus valet sine charitate, ut ait S. Th. tum hac 3. *part. quæst.* 66. *art.* 12. *ad* 2. tum 2. 2. *q.* 124. *art.* 2. *ad* 2. ad ista verba 1. Cor. 13. *Si tradidero corpus meum, ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest*; Udi dicit, quod martyrium est a charitate, ut imperante, & a fortitudine, ut eliciente: *Quod autem sit meritorium, hoc habet ex charitate, sicut & quilibet virtutis actus.* At si martyrium justificaret ex opere operato, valeret sine charitate; sicut sine charitate valet Baptismus in eo, qui solum attritus accedens ad Baptismum, per Baptismum justificatur; ergo &c.

XIII. Propter hoc non desunt, qui judicant, S. Thom. esse in sententia, martyrium adultis gratiam conferre solum ex opere operantis, & quamvis aliter docuerit, scribens super sententias, in sua tamen Summa sententiam retractasse. Sed immerito. Nam ex eisdem principiis, quibus super Sententias probaverat efficaciam martyrii; quia nimirum virtus Passionis Christi in eo operatur, per realem sui imitationem: probat etiam in Summa ejusdem efficaciam, & excellentiam super Baptismum fluminis, & flaminis, ut videre est citatis locis, & maxime 3. *p. q.* 66. *art.* 11. & 12.

XIV. Respondeo ergo dist. maj. Sine charitate, vel antecedente, vel concomitante, conc. maj. Sine charitate antecedente, nego maj. Sensus ergo Apostoli, & S. Thomæ non est, quod sine charitate antecedente, quæ imperet, & sit motivum ad subeundum martyrium, martyrium nihil prosit: sed solum, quod

quod sine charitate, neque antecedente, neque concomitante nihil prosit martyrium. Si ergo qui mortem pro Christo patitur, esto non moveatur ex charitate antecedente ad illam subeundam, quia non sit perfecte contritus, attamen supernaturaliter attritus, Deumque justitiæ fontem diligere incipiens, mortem pro Christo acceptet: in actu martyrii illi infunditur gratia, & cum gratia charitas, & proinde non patitur sine charitate. Unde Apostolus non ait: *Si tradidero corpus meum &c. ex charitate autem non tradidero*; sed *Charitatem autem non habuero.* Charitatem autem habet, qui eam habet, sive antecedenter, sive concomitanter. Quare sicut qui accedit ad Baptismum solum attritus, per Baptismum ex attrito fit contritus; idest, ex attrito actu, fit contritus habitu, quia infunduntur illi habitus pœnitentiæ, & charitatis: ita qui solum attritus (supernaturaliter tamen) accedit ad martyrium; per martyrium ex attrito actu fiet contritus habitu. Et hoc est, quod intendit S. Th. 3. *p. q.* 66. *a.* 12. *ad* 2. dum ait, quod *Baptismus sanguinis includit Baptismum flaminis.*

Dum vero S. Thomas dicit, martyrium esse imperatum a charitate, expresse loquitur de martyrio, ut est actus fortitudinis, sic enim meritorius esse non potest, nisi ut imperatus a charitate; non vero de martyrio, ut est realis imitatio Passionis Christi: quo pacto sicut sine imperio charitatis justificat parvulos, sic etiam justificare potest adultos.

XV. Sed instabis. Præceptum charitatis obligat sub mortali in articulo mortis; ergo si quis rapiatur ad martyrium, & actum charitatis omittat, peccabit mortaliter, nec martyrium illi proderit.

Respondeo, dist. ant. Obligat ad actum, vel ed opus charitatis, conc. ant. Ad actum expressum semper, nego ant. Esto autem qui rapiatur ad martyrium solum attritus, actum charitatis expresse non eliceret; moriendo tamen pro Christo opus facit intensissimæ charitatis: *Majorem enim charitatem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis*: sicque tali opere implet præceptum dilectionis. Sicut enim martyrium supplet defectum Baptismi aquæ; ita supplet defectum actus dilectionis Dei super omnia, cum illum includat.

XVI. Hæc dixi, quasi speculative loquendo, & quantum est ex natura martyrii. Cæterum in praxi vix possibile judico, aliquem acceptare mortem pro Christo, & ex ejus amore non moveri; ac Spiritum, sine cujus motione mortem pro Christo acceptare non potest, eum movere ad desiderium gloriæ cælestis, & non movere ad actum dilectionis Dei, & Christi: dum enim mavult mori, quam Christum negare, plus diligit Christum, quam se ipsum, & cætera omnia.

XVII. Objiciunt quarto §. Cyprianus ad Cornelium Papam scribens asserit; lapsos reconciliatione debere donari, antequam ad martyrium prodeant: *Nec quisquam* (ait Epist. 54.) *dicat, quod martyrium tollit, sanguine suo baptizatur: nec pax illi ab Episcopo necessaria est habituro gloria suæ pacem, & accepturo majorem de Domini dignatione mercedem.* At frustra lapsis martyrium adituris reconciliatio conferretur, si martyrio peccata ex opere operato delerentur; ergo &c. Respondeo, dist. min. Tamquam necessaria, conc. min. Tamquam expediens, & utilis, neg. min. Judicabat ergo Cyprianus non necessarium, sed tamquam expediens, eos, quibus martyrium imminet, si non baptizatos, baptizari prius, si lapsos reconciliari; ut muniti sacramentis secutius pugnarent. Et hoc aperte apparet; quia Cyprianus ibi volebat etiam, eos, qui martyrio exponebantur, prius Eucharistia muniri: nemo tamen hinc colliget, Baptismo vim non inesse, nisi dependenter ab Eucharistiæ sumptione. Docere ergo voluit Cyprianus, Baptismum, absolutionem sacramentalem, & Eucharistiam, utpote jure divino præcepta præmittenda esse a Catechumenis, ac pœnitentibus (si fieri possit) antequam ad fidem coram tyranno confitendam se sistant ut dicemus.

§. III.

Aliqua pro intelligentia Dictorum.

XVIII. Quæres primo: Quandonam martyrium causet gratiam, & remissionem peccatorum?

Respondeo, martyrium gratiam martyri conferre in eo instanti, seu momento, post quod est immediate moriturus, seu non potest naturaliter amplius vivere: eo enim momento martyrium consummatum censetur, & martyrem perseveraffe usque in finem, & accepturum coronam gloriæ statim, ac anima ejus fuerit separata a corpore.

XIX. Sed dices primo. In illo momento ante mortem, martyr habet adhuc libertatem, & potest peccare etiam in sensu composito; ergo nondum est consummatus martyr; alias martyr posset damnari.

Secundo. Potest Deus post illud instans mortem impedire, & martyri miraculose vitam conservare; ergo gratiam martyrii non accepit: alias post gratiam martyrii acceptam, si superstes esset, peccare posset, & damnari.

XX. Respondeo, quod martyr in instanti immediato ante mortem non retinet amplius liberratem: vel si eam habeat, Deus speciali privilegio eum sic in gratia firmat; ut eum reddat impotentem ad peccandum in sensu composito.

Ad secundam similiter dico, quod casu, quo martyri in tormentis necessario moriturO, miraculose a Deo conservaretur vita, sicut accidit Joanni Evangelistæ; Deus illum in gratia confirmaret pro reliquo vitæ tempore usque ad mortem. Ratio est. Quia ille absque novo martyrio esset martyr; ut constat de Joanne Evangelista, quem Ecclesia, ut martyrem colit, licet absque novo martyrio post multos annos in Domino obdormierit. Ideoque debita illi esset perseverantia in gratia, & assecutio gloriæ, quam meruit per martyrium: alioquin vita illi miraculose conservata cederet in detrimentum, si eum peccando exponeret periculo amittendi coronam gloriæ, quam per martyrium adeptus fuerat.

XXI. Quæres secundo: An martyrium causet gratiam supra meritum patientis?

Respondeo affirmative. Tum quia: illam causat, non ex opere operantis, sed ex opere operato, ut vidimus: ergo sicut gratiam confert absque ullo merito patientis, ut patet in Innocentibus; sic poterit etiam eam causare supra meritum ejusdem. Tum quia: martyrium, ut vidimus, habet virtutem auferendi omnia peccata quoad culpam, & pœnam: sed hæc ablatio sæpe est supra meritum patientis; ut cum quis, alioquin plurium peccatorum reus, in odium fidei ex improviso occiditur, vel dormiens &c. ergo &c.

XXII. Quæres tertio: An martyrium causet majorem gratiam, quam Baptismus aquæ?

Respondeo affirmative. Et colligo ex S. Thoma, 3. *p. q.* 66. *art.* 12. ubi docet, in Baptismo sanguinis efficacius operari, tum Passionem Christi, quæ operatur per imitationem operis: tum etiam Spiritum Sanctum, qui in martyrio operatur per potissimum dilectionis fervorem; cum in Baptismo aquæ Passio Christi operetur solum per figuralem repræsentationem, & Spiritus Sanctus solum per virtutem latentem. Hinc merito Ecclesia Innocentibus in odium Christi ab Herode occisis tribuit cultum, quem infantibus baptizatis, & mortuis ante rationis usum non tribuit. Signum ergo est, quod Baptismus aquæ non perducit ad tantum gratiæ gradum, & gloriæ, quantum martyrium. Hinc sequitur etiam, quod adulti in æquali dispositione positi, majorem gratiam recipiant per martyrium, quam per Baptismum aquæ, & alia sacramenta.

XXIII. Quæres quarto: An qui in proximo est, ut martyrium subeat, & non est baptizatus, habet tamen opportunitatem, ut baptizetur, debeat ante martyrium baptizari: & si baptizatus sit in peccato mortali, debeat, si commode potest, ante martyrium accedere ad sacramentum pœnitentiæ?

Respondeo affirmative cum S. Cypriano supra laudato, *n.* 17. Quia cum martyrium deleat omnem culpam, & pœnam, non ex institutione sua, sed ex privilegio, & in supplementum Baptismi, & pœnitentiæ; ideo eam delet, quando via ordinaria per Baptismum, aut pœnitentiam deleri non potest. Tum etiam: quia licet martyrium dicto privilegio potiatur; non liberat tamen ab observantia divinorum præceptorum, si hæc est possibilis: at impositum est omnibus præceptum suscipiendi Baptismum; & illis, qui a Baptismo suscepto lapsi sunt in mortale, præcipitur, ut reconcilientur per sacramentum pœnitentiæ; ergo si datur commodum sumendi alia sacramenta ante martyrium, peccaret, qui ea omitteret. Immo notat Soto, *lib.* 2. *de Natura, & gratia, cap.* 16. quod si martyr non baptizatus revocaretur ad vitam, deberet Baptismo aquæ baptizari.

QUÆSTIO III.

De Tempore Institutionis, & Obligationis Baptismi Aqua.

Revertimur ad Baptismum aquæ, qui solus est sacramentum, cujus essentiam, & causas intrinsecas supra examinavimus. Nunc causam ejus extrinsecam, & efficientem investigandam assumimus, nempe, auctorem, qui eum instituit, & ad eum obligavit. Hunc suppono fuisse Christum; quem *in Tract. de Sacram. in gen.* ostendimus fuisse omnium sacramentorum auctorem. Quare solum de tempore, quo Baptismum instituit, & quo ad eum homines obligari voluit, hic sermo erit.

DUBIUM I.

Quo Tempore fuerit Institutus Baptismus.

§. I.

Quædam Præmittuntur.

I. Christum non institutisse Baptismum prius, quam a Joanne ipse baptizaretur, exploratum est. Christus enim non instituit Baptismum, antequam incepisset Evangelium prædicare, & novam Legem condere: atqui priusquam a Joanne baptizaretur, nec cœperat Evangelium prædicare, nec novam Legem condere; ergo &c. difficultas est: an solum post Resurrectionem, quando discipulos ad prædicandum mittens, dixit, Matth. 28. *Euntes docete omnes Gentes, baptizantes eos &c.* an cum ipse a Joanne baptizatus fuit: an medio aliquo tempore ante Passionem, Baptismum instituerit.

II. Albertus Magnus, Alensis, & alii videntur institutionem Baptismi rejicere ad illud tempus, quo post Resurrectionem ascensurus in Cœlum dixit: *Docete omnes Gentes, baptizantes eos in nomine Patris &c.* Alii ante Passionem institutum volunt, sed in assignando tempore diffident. Scotus enim vult, institutum fuisse, non cum Christus a Joanne baptizatus fuit, nec cum Nicodemum alloquebatur; sed paulo post initium prædicationis, cum *Joan.* 3. discipulos misit ad prædicandum, & baptizandum. Verum S. Thom. 3. *p. q.* 66. *art.* 2. & *in* 4. *dist.* 3. *q.* 1. *art.* 5. quem ejus Discipuli, & alii sequuntur, censet, Baptismum fuisse a Christo primo institutum, cum in Jordane ipse baptizatus fuit.

§. II.

Prior Resolutio.

III. Dico primo. Christus ante suam mortem Baptismum instituit. Probatur. Christus ante Passionem, & mortem, esto non manibus propriis, manibus tamen discipulorum legitur baptizasse. Joann. 3. vers. 22. *Venit Jesus, & Discipuli ejus in terram Judæam, & illic demorabatur cum eis, & baptizabat.* & Joann. 4. vers. 2. *Quamquam Jesus non baptizaret, sed Discipuli ejus:* atqui Baptismus, quo per discipulos Christus baptizabat, erat Baptismus Christi, non Joannis; ergo jam Christus Baptismum suum instituerat. Min. probatur, Baptismus, quem Discipuli conferebant, erat talis, ut verificaretur, Christum manibus eorum baptizare: *& baptizabat;* ergo non erat Baptismus Joannis, sed Christi, cujus nomine, & mandato conferebatur. Quare Augustinus, Epist. 265. (alias 108.) ad Seleucianum: *Verumque* (inquit) *de Domino scriptum est: & quia* baptizabat plures, quam Joannes; *& quia* ipse non baptizabat; sed discipuli ejus; *ut intelligeremus, & ipsum quidem baptizasse præsentia majestatis, non tamen ipsum baptizasse manibus suis. Ipsius erat Baptismi sacramentum, ad Discipulos autem baptizandi ministerium pertinebat.*

Confirmatur. Inter discipulos Joannis, & Christi orta est æmulatio, *Joann. 3. v. 25.* & 4. v. 1. occasione Baptismi ab utrique collati; quod plures ad Baptismum Discipulorum Christi confluerent: sed hæc orta non fuisset, si utrique, nempe, Discipuli Christi, & Joannis idem Baptisma conferrent: debuissent enim gaudium potius, quam æmulationem sumere, videntes, quod Christus Joannis Baptisma approbaret; ergo &c. Unde August. Tract. 13. in Joan. *Baptizatus* (inquit) *baptizabat, non eo Baptismo baptizabat, quo baptizatus est.* Et post multa loquens de quæstione inter discipulos Joannis, & Judæos super baptismate Joannis, & Discipulorum Christi, ait: *Baptizabat Joannes, baptizabat Christus, moti sunt discipuli Joannis, concurrebatur ad Christum, veniebatur ad Joannem. Qui enim veniebant ad Joannem, mittebat illos ad Jesum baptizari; non mittebantur ad Joannem, qui a Christo baptizabantur;* ergo alius erat Baptismus, quem dabat Christus a Baptismo, quem dabat Joannes.

IV. Sed dices: Apostoli tunc baptizabant Baptismo Joannis, quo ipsi baptizati erant; non vero Baptismo Christi, quo ipsi nondum initiati erant: neque ab ipso Christo, quia Christus non baptizabat; neque ab aliquo alio, cum hoc in Scriptura non legatur. Ita sentiunt Tertullianus, *lib. de Bapt. cap.* 11. S. Joann. Chrysostom. *Homil.* 3. *in Joann.*

Respondeo, Tertullianum, & Chrysostomum ita sentire. Verum probabilius, juxta alios Patres, tenendum est ex dictis, Apostolos baptizasse Baptismo Christi, atque Baptismo Christi tinctos fuisse, sive ab ipso Christo: qui licet quoscumque de populo non baptizaret, sed hoc Discipulis faciendum relinqueret; credere tamen par est, quod saltem suos Discipulos propriis manibus baptizaverit. Ita S. August. *Epist.* 165. citata, *ad Seleucianum*, his verbis: *Baptizabat, non per seipsum, sed per Discipulos suos: quo intelligimus, jam fuisse baptizatos, sive Baptismo Joannis, sicut nonnulli arbitrantur; sive, quod magis credibile est, Baptismo Christi. Neque enim ministerium baptizandi defugeret, ut haberet baptizatos servos, per quos cæteros baptizaret, qui non defugit memorabilis illius humilitatis ministerium, quando eis lavit pedes: & petenti Petro, ut non tantum pedes, verum etiam manus, & caput ei lavaret, respondit:* Qui lotus est, non indiget, nisi ut pedes lavet, sed est mundus totus: *ubi intelligitur, quod jam Petrus baptizatus fuerat.*

Dato tamen, Discipulos non fuisse a Christo manibus suis baptizatos; baptizatos tamen fuisse credendum est. Pertinebant enim ad Ecclesiam Christi, &c. de ejus corpore erant, ad quam soli baptizati pertinere possunt. Ita S. August. *Epist. citata*, ubi addit: *Sed non omnia quæ facta sunt, etiam scripta inveniuntur; veruntamen facta esse, ex cæteris documentis probatur. Scriptum est, quando baptizatus est Apostolus Paulus, & scriptum non est, quando baptizati sunt alii Apostoli; veruntamen etiam ipsos baptizatos intelligere debemus: quemadmodum scriptum est, quando baptizata sunt plebes Ecclesiarum in Jerusalem, & Samaria; quando autem baptizata sunt alia plebes Gentium, quibus Apostoli Epistolas miserunt, non est usique scriptum: & tamen etiam ipsas baptizatas utique minime dubitamus; propter illam Domini sententiam:* Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non intrabit in Regnum Cælorum. Hæc Augustinus.

Addo: Apostolos ante Passionem ordinatos fuisse Sacerdotes, & Eucharistiæ participes factos; hoc autem fieri non potuisset, nisi prius baptizati fuissent Baptismo Christi. Unde

V. Probatur secundo Conclusio. Baptismus ex Christi lege debet alia sacramenta præcedere, & suo charactere ad cætera suscipienda disponere: sicut enim Circumcisio fuit ante omnia antiquæ Legis sacramenta instituta, nec licebat nisi circumcisis agnum paschalem edere, ac Sacerdotio fungi: ita Baptismus debuit ante omnia novæ Legis sacramenta institui, nec licebat, nisi baptizatis. Eucharistiam Agno paschali figuratam sumere, & Sacerdotio novæ Legis insigniri. Cum ergo ex dictis Apostoli in nocte Cœnæ fuerint ad Eucharistiam tunc institutam admissi, & Sacerdotio donati; eos jam baptizatos, ac proinde Baptismum jam institutum fuisse, firmiter credendum est.

VI. Sed contra objicies primo. Sacramentum Confirmationis præcedit, & disponit ad sacramentum Ordinis: & tamen Christus prius ordinavit Apostolos, & postea confirmavit: ordinati enim fuerunt ante ejus mortem in Cœna: confirmati autem fuerunt, non solum post ejus mortem, sed etiam, post ascensum ejus in Cælum, in die Pentecostes.

VII. Si respondeas, ex S. Thom. 3. *p. q.* 72. *art.* 1. *ad* 1. rationabile fuisse motivum, ut confirmatio debuerit differri usque post Resurrectionem, immo & ascensum Christi: nam *In hoc sacramento datur plenitudo Spiritus Sancti, quæ non erat danda ante Christi resurrectionem & ascensionem, secundum illud, Joann.* 7. Nondum erat Spiritus datus, quia Jesus nondum erat glorificatus. Motivum autem differendi Baptismum nullum erat. Unde cum ex alia parte naturaliter præcedat alia sacramenta; ante illa institutum, & Apostolis collatum credimus.

VIII. Instabis afferendo motivum. Causa enim debet præcedere effectum: sed causa Baptismi, aliorumque sacramentorum est Passio Christi, quæ operatur in illo, & maxime in Baptismo, de quo dicit Apostolus, Rom. 6. v. 3. *Quicumque baptizati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius baptizati sumus;* ergo Passio Christi debuit præcedere Baptismum, ejusque institutionem, non e contra.

Addo: quod institutio Baptismi colligitur ex mandato Christi, a quo efficaciam habet: sed mandatum baptizandi dedit Christus post Passionem, & Resurrectionem illis verbis, Matth. ultimo: *Euntes docete &c. Baptizantes &c.* ergo &c.

IX. Respondeo cum S. Thom. 3. *p. q.* 66. *art.* 2. *ad* 1. conc. præmissis, neg. conseq. Causa enim Baptismi, & Sacramentorum est meritum Passionis Christi, non solum ut existens, sed etiam ut figuratum, & fide apprehensum; quomodo operatum fuit ab initio mundi, & in omnibus veteris Legis sacramentis. Et sic *Etiam ante Passionem Christi Baptismus habebat efficaciam a Christi Passione, in quantum eam præfigurabat: aliter tamen* (nota) *quam sacramenta veteris Legis. Nam illa erant figuratantum; Baptismus autem ab ipso Christo virtutem habebat justificandi; per cujus virtutem ipsa etiam Passio salutifera fuit.* Ex quibus dici potest, quod institutio Baptismi licet præcesserit consummationem Passionis Christi, non tamen præcessit inchoationem ejus: Passio enim esto in morte Crucis consummata fuerit; ab exordio tamen conceptionis Christi, quo humanitatis pœnalitates assumpsit, fuit inchoata.

Ad id, quod additur, dico, distinguendam esse Baptismi institutionem, & efficaciam ab ejus mandato, & obligatione. Nos enim dicimus, fuisse quidem ante Passionem institutum: sed non cœpisse obligare, nisi post Passionem ut dicemus. Hoc autem dico (inquit S. Thom. citatus *ad* 2.) quia *Homines non debebant multiplicibus figuris arctari per Christum, qui venerat sua veritate figuras impletas auferre. Et ideo ante Passionem suum Baptismum instituerunt non potuit sub præcepto: sed voluit ad ejus exercitium homines assuefieri, & præcipue in populo Judæorum, apud quem omnia facta figuralia erant, ut dicit Augustinus contra Faustum* (lib. 4. cap. 2.) *Post Passionem vero, & Resurrectionem non solum Judæis, sed etiam Gentilibus necessitatem Baptismi imposuit, dicens:* Euntes docete omnes gentes.

X. Sed ad hoc replicabis. Tunc non solum præceptus, sed & primo institutus Baptismus credendus est, quando primo Christus instituit formam Baptismi; & Apostolos docuit Trinitatis mysterium sub cujus invocatione conferendus era Baptismus: sed hoc solum fecit post Resurrectionem, *Matth.* 28. cum dixit: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti:* quod in Baptismo per Apostolos ante Passionem dato non legitur factum; ergo &c.

Respondeo, neg. min. Esto enim non legatur, Apostolos ante Passionem sub invocatione Trinitatis baptizasse; hoc tamen eos fecisse credendum est. Tum quia: si, ut dictum est, baptizabant Baptismo Christi, non alio modo baptizare poterant. Tum quia: non ignorare debebant, quid in Christi Baptismo contigerat, ubi tres divinæ personæ visibiliter apparuerant. Falsum proinde est, Apostolos ante Passionem mysterium Trinitatis non fuisse edoctos; cum Christus sæpe in Evangelio Patris, Filii, & Spiritus Sancti mentionem fecerit; & Petrus, *Matth.* 16. v. 16. Aperte Christum Filium Dei vivi confessus sit.

XI. Objicies secundo. Ex August. *Tract.* 15. *in Jo:* sacramenta de latere Christi in Cruce fluxerunt; ergo a Passione Christi ortum habuerunt, non ante.

Respondeo primo, quod si hæc consequentia vim habet, sequitur, quod nec Eucharistia, nec Ordo fuerint ante passionem instituta: quod tamen falsum est.

Respondeo ergo secundo, omnia sacramenta e latere Christi fluxisse. Quædam, quoad sui initium, ut Confirmationem, Pœnitentiam, Extremam unctionem, & Matrimonium. Quædam vero, quoad sui perfectionem, ut Baptismum, Eucharistiam, & Ordinem. Baptismus enim esto initium a morte Christi non acceperit, accepit tamen suam consummationem: nam januam Cæli aperire cœpit, quam antea non aperiebat. Eucharistia habuit rationem Viatici, quod antea non habebat: & Ordo ad Eucharistiam cœpit ordinari. Vim tamen gratiæ productivam a Christo in Jordane baptizato acceperat Baptismus; & Eucharistia, ac Ordo in ultima Cœna. Quod autem dicitur, quod e latere Christi exivit *sanguis, & aqua*, non indicat, aquam Baptismi tunc habuisse primo vim sanctificandi, sed consummationem.

§. III.

Resolutio Posterior.

Modo quærimus de tempore, quo ante Passionem institutus fuit Baptismus. Unde

XII. Dico secundo. Tunc fuit institutus Baptismus, quando in Jordane Christus baptizatus fuit. Ita S. Thom. 3. *part. quæst.* 62. *art.* 2. cujus ratio hæc est. Tunc sacramenta instituta videntur, quando primo acceperunt virtutem sanctificandi; sacramenta enim ex sua institutione sanctificandi vim habent: sed aqua Baptismatis primo recepit virtutem sanctificandi: quando Christus in Jordane baptizatus fuit; ergo &c. Min. prob. Aqua sanctificatur per præsentiam Trinitatis, cujus nomine Baptismus confertur: atqui dum Christus baptizatus fuit, tota Trinitas adfuit; Pater in voce: *Vox de Cælo facta est, tu es Filius meus*, Filius aderat in humanitate, & Spiritus Sanctus in specie columbæ, *Matthæi* 3. *vers.* 17. & *Luca* 3. *vers.* 22. ergo &c.

XIII. Id rursus testantur Patres, Ambrosius, lib. 2. in Lucam, cap. ultimo: *Baptizatus est ergo* (inquit) *Dominus, non mundari volens, sed mundare aquas; ut abluta, per carnem Christi, qua peccatum non cognovit, Baptismatis jus haberent.* Unde Catechismus Conc. Trident. 2. part. de Bapt. num. 19. *Tunc a Domino hoc sacramentum institutum esse perspicitur, cum ipse a Joanne baptizatus sanctificandi virtutem aquæ tribuit. Testantur enim Gregorius Nazianzenus, & Augustinus, eo tempore aquæ vim generandi, in spiritualem scilicet vitam, datam esse. Et alio loco ita scriptum reliquit: ex quo Christus in aqua mergitur, ex eo omnia peccata abluit aqua. Et alibi: baptizatur Dominus non mundari indigens, sed tactu munda carnis aquas mundans, ut vim abluendi habeant. Atque ad eam rem illud maximo argumento esse potuit, quod tunc Sanctissima Trinitas, in cujus nomine Baptismus conficitur, numen suum præsens declaravit. Vox enim Patris audita est, Filii persona aderat, & Spiritus Sanctus in columbæ specie descendit: Cæli aperti sunt, quo nobis jam per Baptismum licet ascendere:* quod etiam docuerat S. Thom. 3. *part. quæst.* 35. *art.* 5. quod baptizato Christo aperti sunt Cæli; ut ostenderetur, per Baptismum Christi homini patere aditum ad Cælum, quod Adæ peccatum præcluserat.

Immerito proinde oppositum sentientes dicunt, tunc promissum quidem Baptismum, sed non institutum. Si enim Baptismus efficaciam accepit ad abluenda peccata, ut diximus; ergo tunc fuit institutus: efficaciam enim habere non potuit antequam esset institutus.

XIV. Secundo probatur, excludendo alias opiniones. Si Baptismus, esto institutus ante Passionem, non fuit institutus in Jordane, maxime quia fuit institutus, Jo: 3. quando Christus dixit Nicodemo: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua &c.* vel cum Apostolos ad baptizandum misit, sed non primum. Nam sicut ex his verbis, Jo: 6. v. 54. *Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis*, probari non potest, tunc Christum instituisse Eucharistiam: ita neque ex his aliis: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua &c.* colligi potest, Baptismum tunc fuisse institutum; sed solum futurum Baptismi sicut & Eucharistiæ, necessitatem fuisse indicatam. Non secundum. Nam ex hoc, quod misit Discipulos ad baptizandum, indicatur quidem, tunc primo Apostolis delegatum fuisse ministerium, & exercitium baptizandi; sed non quod tunc primo fuerit institutus Baptismus; immo potius, quod supponeretur jam institutus: alias dici posset institutus post Resurrectionem, cum *Matth.* 28. solemniter eis tale baptizandi ministerium delegavit, dicens: *Docete omnes gentes, baptizantes eos &c.* quod tamen Auctores oppositi negant.

XV. Porro ut Candidatus meus hæc omnia distinguere valeat, audiat, S. Thom. in 4. *dist.* 3. *quæst.* 1. *art.* 5. *quæst.* 2. sic dicentem: *Multiplex fuit Baptismi institutio. Fuit enim primo institutus quantum ad materiam in Baptismo Christi. Tunc enim vim regenerativam aquis contulit, & aliquo modo fuit forma figurata per præsentiam trium personarum in signo visibili: quia Pater apparuit in voce, Filius in carne, Spiritus Sanctus in columba. Et similiter fructus Baptismi ibi præfiguratus fuit, quia Cæli aperti sunt super eum. Sed necessitas ejus fuit declarata Jo:* 3. *ubi dicit:* Nisi quis renatus &c. *Sed usus fuit inchoatus, quando misit Discipulos ad prædicandum, & baptizandum, ut patet, Matth.* 10. *sed efficaciam habuit ex Passione Christi, quantum ad ultimum effectum, qui est aperitio Janua. Sed divulgatio ejus quantum ad omnes nationes præcepta fuit, Matth. ultimo, ubi dixit:* Euntes docete omnes gentes. Quibus bene perpensis omnis tollitur æquivocatio.

XVI. Sed dices. Christus, dum a Joanne baptizaretur, non instituit suum Baptismi. Non in actu exercito; quia tunc neminem baptizavit, sed potius ipse baptizatus fuit. Neque in actu signato; cum nil ibi præceperit circa Baptismum.

Rursus: instituere sacramenta est actus Legislatoris: sed ibi Christus non gessit personam Legislatoris, sed potius pœnitentis; ergo tunc Baptismum non instituit.

XVII. Respondeo ad primum, Christum tunc instituisse Baptismum in statu signato, facto nimirum, esto non verbo; designando, & consecrando materiam, & statuendo formam, non expressione, sed præsentia Trinitatis. Utimur enim vocibus in defectum rerum, quas præsentes non habemus: cæterum cum res ipsæ præsentes sunt, voces non sunt necessariæ.

Ad secundum dico primo, non quod præcipere quidem actus Legislatoris est, sed non instituere. Secundo dico, quod Christus id toto suæ vitæ decursu utramque personam gessit; & pœnitentis, quia peccata nostra ipse portavit; & Legislatoris, quia Legem antiquam abrogavit, & novam condidit. Unde D. Thom. 3. part. quæst. 39. art. 1. ad 2. *Christus* (inquit) *non solum debebat implere ea, quæ erant veteris Legis, sed etiam inchoare ea quæ sunt novæ Legis, & ideo non solum voluit circumcidi, sed etiam baptizari.*

DUBIUM I.

De tempore, quo cœpit obligare Baptismus.

§. I.

Prior resolutio.

I. Circa tempus, quo cœpit obligare Baptismus, dissentiunt DD. Quidam enim, referente S. Bernardo *Epist.* 77. (modo *Tract. de Bapt.*) asserebant, cœpisse obligare Baptismum ab eo tempore, quo Christus dixit Nicodemo: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua &c.* Scotus, Estius, & alii sentiunt, non cœpisse obligare, nisi post sufficientem Evangelii promulgationem; quæ, inquit Scotus, cœpit in die Pentecostes. Sotus, Vasquez, & alii volunt, obligare cœpisse statim post Passionem, & Resurrectionem; cum nimirum Christus Discipulis apparens legem Baptismi promulgavit, dicens, Matth. ult. *Euntes docete omnes gentes baptizantes eos &c.* Quod autem nobis magis arrideat sequentibus exponemus.

II. Dico primo. Baptismus non cœpit obligare ante Passionem, & Resurrectionem Christi. Ita S. Thom. 3. *part. quæst.* 62. *art.* 2. ubi postquam statuit, Baptismi, quantum ad esse sacramenti, fuisse institutum in Jordane, addit: *Sed necessitas utendi hoc sacramento indicta fuit hominibus post Passionem, & Resurrectionem.* Et probat duplici ratione. Primo. Quia tunc cœpit obligare Baptismus Christi, & nova Lex, quando Lex vetus, & figuralia sacramenta fuerunt terminata; quibus succedere debebant Baptismus, & alia sacramenta novæ Legis: at hæc solum terminata fuerunt in morte Christi. Quare Christus moriens dixit: *Consummatum est.* Et Christus ipse ante mortem ipsa legalia observavit: non enim solum circumcidi voluit, sed & agnum paschalem, morti proximus, ex præscripto Moysis comedit: & leproso mundato præcepit, ut ostenderet se Sacerdoti; *Vade, ostende te Sacerdoti, & offer munus quod præcepit Moyses* (Matth. 8. v. 4.) ergo &c.

Secundo. Per Baptismum configuratur homo Passioni, & Resurrectioni Christi, *in quantum moritur peccato, & incipit novam justitiæ vitam;* ergo oportuit prius Christum pati, & resurgere, quam hominibus indiceretur necessitas se conformandi morti, & Resurrectioni ejus.

III. Dices primo. Judæus audiens doctrinam Christi tenebatur illi credere, etiam ante passionem, ut si non crederet, peccaret; ergo tenebatur Legem Christi suscipere; ergo & Baptismum, cum hic sit fundamentum, & janua ad Christi legem introducens.

Respondeo, neg. cons. Esto enim Judæus (idem dic de Gentili) dum Christus adhuc mortalis viveret, & prædicabat, teneretur ei credere; quare Scribæ, & Pharisæi Christi doctrinam spernentes, toties reprehenduntur: non tamen adhuc tenebatur Legem Evangelii suscipere; cum ad neutrum Christus obligaret: sed tenebatur solum credere, Christum esse Messiam, & ad ejus Legem, quam promulgaturus erat, se præparare. Unde his, qui ad eum veniebant, imponebat quidem, ut crederent; non tamen ut baptizarentur.

IV. Dices secundo. Christus ante Passionem dixit: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei* (Jo: 3.) ergo voluit Baptisma suum obligare ante Passionem.

Respondeo, neg. cons. ex D. Thom. loco citato, *ad* 3. Quod enim Christus dixit Nicodemo: *Nisi quis &c. Magis videtur ad futurum respicere, quam ad præsens tempus.* Sicut cum, *Jo:* 6. dixit: *Nisi manducaveritis carnem Filii hominis &c. non habebitis vitam in vobis*, ut supra expendimus. Ratio autem esse potest. Quia tunc erat colloquium privatum Christi cum Nicodemo: præceptum autem Baptismi non debuit dari in colloquio privato, sed in publico.

V. Ex dictis infero: obligationem Baptismi nec cœpisse in triduo mortis Christi, ante ejus Resurrectionem. Tum quia: Christus solum post Resurrectionem Baptismum publice promulgavit. Tum quia: Baptismus est figura non solum mortis, sed & Resurrectionis Christi, ut docet S. Thom. citatus —— Nec obstat, quod Christus moriens dixerit: *Consummatum est.* Unde S. Thom. 1. 2. *quæst.* 103. *art.* 3. *ad* 1. dicit; quod *Tunc totaliter debuerunt cessare Legalia, quasi jam veritate eorum confirmata.* Nam hoc non debet sic sumi, quasi Lex vetus totaliter cessaverit in morte Christi, ut sejuncta a Resurrectione; sed ut cum ea conjuncta, tamquam cum ea integrans unum motum nostræ redemptionis; qui a morte incipit, ut a termino, a quo, & in Resurrectione, ut in termino ad quem consummatur; dicente Paulo, 1. Cor. 15. v. 17. *Quod si Christus non resurrexit, inanis est fides vestra, adhuc enim estis in peccatis vestris.*

VI. Neque dicas. In morte Christi translatum est Sacerdotium ab Aaron ad Christum: Christus enim in ara Crucis seipsum offerens, Hostia fuit, & Sacerdos, ut ait Apostolus, *Hebr.* 9. & in morte ejus velum templi in duas partes scissum est: sed *Translato Sacerdotio, necesse est, ut & Legis translatio fiat* (Hebr. 7. v. 12.) non enim potest Lex sine Sacerdotio manere; ergo &c.

Respondeo, neg. maj. Priusquam enim Sacerdotium Aaron transferretur, & aboleretur, debuit Sacerdotium Christi esse completum, & in perfectione ac indefectibilitate constitutum; quod non habuit usque ad ejus Resurrectionem, in qua Christus assumpsit vitam indefectibilem, & immortalem. Tunc enim solum impleta est Davidis prophetia, P. 109. v. 4. *Tu es Sacerdos in æternum, secundum ordinem Melchisedech.* De qua Paulus,

lus, *Hebr. 5. v. 6.* Unde illa oblatio in ara crucis nonnisi ut conjuncta Resurrectioni plene evacuavit antiquum Sacerdotium. Unde addit Paulus, v. 7. *Et consummatus factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis æternæ.* Super quæ S. Thom. Lect. 2. *Consummatus* (inquit) *quia post Passionem habuit impassibilitatem. Et ideo quia secundum hoc ex toto perfectus est, convenit sibi alios perficere.* Neque hic contradicere intendimus iis, quæ in *Tract. de Legibus q. 4. dub. 6. §. 3.* diximus, in Christi morte cessasse Legem Mosaicam; sed solum intendimus, consummate cessasse in Christi morte, ut cum ejus Resurrectione conjuncta.

§. II.

Posterior resolutio.

VII. Dico secundo. Probabilius censeo, Baptismi obligationem cœpisse statim post Christi Resurrectionem; nimirum cum Christus, *Matth. ult. v. 18. & 19.* dixit: *Data est mihi omnis potestas in Cælo, & in terra. Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti: docentes eos servare omnia, quæcumque mandavi vobis.* Ideoque ab illo puncto cœpisse obligare Legem Baptismi, modo tamen infra explicando.

Probatur. Nam, ex nuper dictis, in Christi Resurrectione Lex antiqua fuit penitus extincta, & Sacerdotium vetus translatum in novum; ergo Lex nova cœpit obligare: desitio enim Legis antiquæ fuit inchoatio novæ, *& translato Sacerdotio, necesse est, ut Legis translatio fiat*; ut S. Paulus supra citatus, ait, *Hebr. 7. v. 12.* Hinc Hieronymus, & Augustinus in magna illa controversia, quæ diu inter illos exarsit, circa observantiam Legalium, licet dissentirent in quæstione: an essent post Resurrectionem mortifera; conveniebant tamen in hoc, quod erant penitus extincta, & mortua. De quo videnda sunt quæ diximus, *Tom. I. in 1. 2. Tract. de Legibus, q. 4. dub. 7.*

VIII. Respondent Contrarii, quod esto a die Resurrectionis Lex vetus fuerit evacuata; nondum tamen Baptismus fuit in præcepto, nisi usque ad sufficientem Evangelii promulgationem: quo medio tempore totus mundus redactus fuit ad statum Legis naturæ; & remedia salutis; quæ in eo statu erant, suam utilitatem non amiserunt: non enim erant umbræ futurorum, sicut Mosaica, sed quasi connaturalia, & media per se talia ad salutem.

IX. Sed contra. Nam si extincta Lege mosaica, non statim cœpisset Lex evangelica; Christus venisset legem mosaicam solvere, non adimplere; quia Legem implere, est Legem figurativam in figuratam convertere; atqui Christus protestatur, Matth. 5. v. 17. *Nolite putare quoniam veni solvere legem, aut prophetas: non veni solvere, sed adimplere*; ergo &c. Quemadmodum igitur in naturalibus unius corruptio est alterius generatio: ita Legis antiquæ abolitio fuit Legis novæ productio, nec illa desit obligare, nisi per obligationem istius. Hinc S. Leo, *Serm. 8. de Passione*, ait: *Ut ergo umbræ cederent corpori, & cessarent imagines sub præsentia veritatis; antiqua observantia novo excluditur sacramento, hostia in hostiam transit, sanguine sanguis auferitur, & legalis festivitas dum mutatur, implentur.*

X. Secundo prob. Conclusio sic. Si Baptismus non cœpisset obligare statim post Resurrectionem, hoc ideo fuisset, quia Lex positiva non obligat, nisi postquam venit in notitiam subditorum: sed hoc est falsum: licet enim excusentur ab ejus transgressione, qui eam invincibiliter ignorant; tamen nunc per se obligare incipit, cum publico edicto a Principe in aula sua statuitur, & promulgatur, ut diximus *Tom. I. in 1. 2. Tract. de Leg. q. 6. dub. 4. & q. 1. dub. 3. §. 3.* Immo si Lex neminem obligaret, quousque in ejus notitiam deveniret; improprie diceretur, ignorantiam Legis excusare a transgressione, quia excusatio non est, nisi ab eo, ad quod homo obligatur. Cum ergo statim post Resurrectionem Christus apparens Discipulis Legem Baptismi publice promulgaverit, dicens: *Euntes docete omnes gentes baptizantes eos &c.* ex tunc Baptismus cœpit esse in præcepto; licet daretur locus ignorantiæ invincibili excusanti eos, qui de Evangelio non audierant, usque ad sufficientem Evangelii promulgationem.

XI. Sed argues primo. Præceptum Baptismi non potuit obligare ante sufficientem sui promulgationem. Ut enim docet S. Thom. *1. 2. quæst. 90. art. 4. Ad hoc, quod lex virtutem obligandi obtineat, quod est proprium legis; oportet quod applicetur hominibus, qui secundum eam regulari debent: talis autem applicatio fit per hoc, quod in notitiam eorum deducitur ex ipsa promulgatione*; Sed hæc non fuit facta ante Pentecosten; ergo ante non obligavit. Min. prob. Tum quia: Apostoli non propositerunt publice Legem Evangelii, nisi in die Pentecostes. Tum quia: ut docet S. Leo, *Serm. 1. de Pentecoste*, promulgatio Legis Moysis figura fuit promulgationis Legis evangelicæ: sed lex Moysis promulgata fuit non prius, quam die quinquagesimo a Paschate Judæorum; ergo & Lex evangelica non prius debuit promulgari, quam die Pentecostes, quæ est quinquagesima a die Paschatis.

XII. Respondeo, dist. maj. Ante sui promulgationem sufficientem ad rationem legis, conc. maj. Sufficientem ad tollendam ignorantiam invincibilem ejus, & reddendum inexcusabilem ab ejus transgressione, neg. maj. & dist. min. Non fuit facta sufficienter ad tollendam ejus ignorantiam &c. conc. min. Sufficientem ad obligationem, & rationem legis, nego min. Ut enim dixi, citato *Tract. de Legibus quæst. 1. dub. 3. §. 3. num. 20. & quæst. 6. dub. 4. §. 1. num. 5.* ut lex ex se incipiat obligare, sat est, ut publicetur in suprema civitate Regni, vel coram supremo corpore politico: & licet facta hac publicatione non peccent ii, quibus nondum innotuit; hoc non est ex defectu legis, sed ex defectu notitiæ: ignorantia enim eos excusat a peccato. Sic Leges pontificiæ, ex quo Romæ sunt publicatæ, censentur vim obligativam acquisivisse. Cum ergo Christus supremus Ecclesiæ Princeps Legem Baptismi coram Apostolis, qui erant supremum Ecclesiæ corpus politicum, præceperit, ac promulgarit, dum dixit: *Data est mihi omnis potestas &c. Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos &c.* probabilius credo, ab eo tempore Baptismum cœpisse habere vim Legis obligantis; quamvis illi, ad quorum notitiam nondum devenerat, ratione ignorantiæ, quæ in illis erat invincibilis, excusarentur. Quæ ignorantia sublata postea fuit, magna ex parte, in die Pentecostes, quo Baptismus & Lex evangelica fuit omnibus gentibus, quæ tunc in Jerusalem convenerant, promulgata.

Hinc ad primam min. prob. respondeo, solum evincere, non fuisse Baptismum ante diem Pentecosten promulgatum, promulgatione sufficiente ad tollendam ignorantiam invincibilem; non vero promulgatione sufficiente ad rationem legis obligantis. Unde S. August. Tract. 7. in Jo: *Audistis* (inquit) *Quomodo a Sion prodiit Lex, & verbum Domini ab Jerusalem. Ibi enim audierunt Discipuli. Ite baptizate gentes in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.*

Ad secundam etiam dico, Legem Moysi tunc cœpisse habere vim legis, quando a Deo fuit tradita Moysi in Monte Sina. Cum vero a Moyse fuit annuntiata populo; illa non fuit promulgatio necessaria ad rationem Legis, sed solum declaratio; ne homines ab ejus observantia, possent ignorantia excusari.

XIII. Argues secundo. Si statim post Christi Resurrectionem; & ante publicationem ejus populo cœpit Lex evangelica obligare; Judæi ipsam ignorantes caruerunt remedio originalis peccati pro suis parvulis: quandoquidem Circumcisio ab eo puncto, quo Baptismus, & Lex evangelica cœpit obligare, amisit totam vim emundandi ab originali: at hoc divinam bonitatem non decebat; ergo &c.

XIV. Huic instantiæ respondere tenentur, puto, etiam Contrarii. Nam & ipsi dicunt, ni fallor, & saltem dicere tenentur; Circumcisionem in morte, & Resurrectione Christi inutilem evasisse; ergo toto illo tempore, a Resurrectione Christi ad Pentecosten, caruerunt remedio originalis pro parvulis suis. Idem dicere debebunt post diem Pentecostes de Judæis, & Gentilibus Jerosolymis non existentibus; ad quos non statim pervenire poterat notitia Legis evangelicæ.

Respondeo, vel concedendo, toto illo tempore a Christi Resurrectione ad Pentecosten, sive ad Evangelium promulgatum, pueros Hebræorum, & Gentilium caruisse remedio pro peccato originali; non quia tunc non esset, sed quia ab eis ignorabatur: sicut modo pueri, qui nascuntur ex infidelibus, ad quos notitia Evangelii non pervenit, tali rimedio carent.

Vel tempore illo intermedio, ex misericordia Dei, profuisse parvulis Circumcisionem. Decuit enim, ut toto illo tempore, quo divina bonitas sustinuit Legem mosaicam, non auferret, saltem pro parvulis tunc morientibus, ejus utilitatem; eo modo, quo, ut supra vidimus, Contrarii volunt, pro eo tempore voluisse pro parvulis remedium Legis naturæ.

XV. Argues tertio. Observantia quorumdam Legalium fuit, *Act. 15. v. 18.* ab Apostolis præcepta: *Visum est enim Spiritui Sancto, & nobis, nihil ultra imponere vobis oneris, quam hæc necessaria: ut abstineatis vos ab immolatis simulacrorum, & sanguine, & suffocato*: At si Legalia per Christi mortem fuissent penitus extincta, non potuissent ea Apostoli præcipere; ergo &c.

XVI. Respondeo, quod si hoc evincit, probat, quod nec etiam post publicationem Evangelii Legalia fuerint extincta? Decretum enim illud fuit ab Apostolis editum in primo Concilio Jerosolymitano; quod certe coactum fuit multo post promulgationem Evangelii factam in die Pentecostes.

Dico ergo cum S. Thom. 1. 2. *quæst.* 103. *Art.* 4. *ad* 3. ubi rejectis aliis responsionibus: *Ista* (inquit) *sunt prohibita, non ad observandum cæremonias Legis; sed ad hoc, quod posset coalescere unio Gentilium, & Judæorum simul habitantium. Judæis enim, propter antiquam consuetudinem, sanguis, & suffocatum erant abominabilia: comestio autem immolatorum simulacris poterat in Judæis generare circa Gentiles suspicionem reditus ad Idolatriam. Et ideo ista fuerunt prohibita pro tempore illo, in quo de novo oportebat convenire in unum Gentiles, & Judæos. Procedente autem tempore; cessante causa cessavit & effectus &c.* De abrogatione Legalium fuse locuti sumus, citato *Tract. de Legib. q. 4. dub. 7.* quo Studiosum remittimus.

QUÆSTIO IV.

De Ministro Baptismi.

POST examinatam institutionem Baptismi, ad ejus ministerium gradum facimus. Hic examinabimus, quinam possit esse Baptismi Minister: An solus Sacerdos, an etiam Diaconus, an laicus, sive masculus, sive mulier: An Hæreticus, an etiam Infidelis non baptizatus: An idem a seipso; & alia, quæ ad ministerium pertinent.

DUBIUM I.

An Minister Baptismi sit solus Episcopus, an etiam Presbyter, vel Diaconus?

§. I.

De Episcopo, & Presbytero.

I. Minister Baptismi duplex esse potest. Unus ordinarius, & solemnitatis; qui nimirum in conventu Ecclesiæ solemni ritu baptizat: alter extraordinarius, & necessitatis; qui nimirum urgente necessitate in quocumque loco baptizat.

II. Dico ergo primo. Minister ordinarius, & solemnitatis Baptismi primo est Episcopus. Probatur ex antiqua Ecclesiæ praxi, cujus testes sunt Tertullianus, *lib. de Bapt. cap.* 17. ubi de dando Baptismo loquens, ait: *Dandi quidem habet jus summus Sacerdos, qui est Episcopus.* S. Hilarius *in Psalm.* 67. vocans munus baptizandi officium Sacerdotale, & Apostolicum. Theodoretus, *lib.* 2. *Hist. Eccles. cap.* 24. refert, Constantinum Magnum misisse vestem auream ad Macarium Jerosolymæ Episcopum, qua indutus solemniter baptizaret. Solebant enim Episcopi quondam conferre Baptismum diebus festivis, maxime in vigilia Paschatis, & Pentecostes, de quo more scribit Hincmarus *Opusc.* 5.

Ratio etiam id suadet. Nam Episcopi sunt ex officio suo dispensatores Mysteriorum Dei; & habent potestatem expeditam, & completam super corpus Christi mysticum. Ideoque Christus, *Matth. ultimo*, Apostolis, qui Episcopi erant, munus docendi, & baptizandi injunxit: *Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos &c.*

III. Dico secundo. Non solus Episcopus, sed etiam Presbyter est Minister ordinarius, & solemnitatis Baptismi. Ita Concilium Florent. in Decreto Eugenii, ubi agens Pontifex de Ministro Baptismi, ait: *Minister hujus sacramenti est Sacerdos, cui ex officio competit baptizare.* Probatur etiam ratione S. Thom. 3. *par. qu.* 67. *art.* 2. sub hac forma. Sacerdotes ad hoc consecrantur, ut sacramentum corporis Christi conficiant, quod est sacramentum Ecclesiasticæ unitatis, secundum illud Apostoli, 1. Cor. 10. ver. 17. *Unus panis, & unum corpus multi sumus omnes, qui de uno pane, & de uno calice participamus*: sed per Baptismum aliquis fit particeps Ecclesiasticæ unitatis, & accipit jus ad mensam Domini accedendi; ergo *Sicut ad Sacerdotem pertinet consecrare Eucharistiam (ad quod principaliter Sacerdotium ordinatur) ita ad proprium officium Sacerdotis pertinet baptizare: ejusdem enim videtur esse operari totum, & partem in toto disponere.*

IV. Sed dices primo. Sub eodem præcepto injungitur, *Matth. ultimo*, officium docendi, & baptizandi: sed docere ex officio pertinet ad solum Episcopum; ergo & baptizare pertinet tantum ad officium Episcopi.

Respondet S. Thom. citatus, ad 1. *Quod utrumque officium scilicet, docendi, & prædicandi, Dominus Apostolis injunxit; quorum vices gerunt Episcopi: aliter tamen, & aliter. Nam officium docendi commisit eis Christus; ut ipsi per se illud exercerent, tamquam principalissimum: unde & Apostoli dixerunt, Act. 6.* Non est æquum nos relinquere verbum Dei, & ministrare mensis. *Officium autem baptizandi commisit Apostolis, ut per alios exercendum. Unde & Apostolus dicit*, 1. *Cor.* 1. Non misit me Christus baptizare, seu evangelizare: *Et hoc ideo, quia in baptizando nihil operatur meritum, & sapientia Ministri, sicut in docendo, ut patet ex suprædictis* (qu. 64. art. 5. 6. & 9.) *in cujus etiam signum nec ipse Dominus baptizavit, sed Discipuli ejus, ut dicitur, Joan. 4. Nec tamen per hoc excluditur, quin Episcopi possint baptizare: quia quod potest potestas inferior, potest & superior. Unde Apostolus ibidem* (1. Cor. 1. ver. 14.) *dicit, se quosdam baptizasse.*

V. Dices secundo. Per Baptismum annumeratur aliquis populo Christiano, quod videtur ad officium solius Principis pertinere: sed Principatum in Ecclesia tenent Episcopi; ergo videtur, quod baptizare pertineat solum ad officium Episcopi.

Respondet S. Thom. *ad* 2. ibidem. *Quod in qualibet Republica, ea, qua sunt minora, pertinent ad minores; majora vero majoribus reservantur, secundum illud, Exodi* 18. Quidquid majus fuerit, referant ad te, & ipsi tantummodo minora judicent. *Et ideo ad minores civitatis Principes pertinet disponere de infimo populo: ad summos autem Principes pertinet disponere ea, qua pertinent ad majores civitatis. Per Baptismum autem non adipiscitur aliquis, nisi infimum gradum in populo Christiano: & ideo baptizare pertinet ad minores Principes Ecclesiæ, idest, ad Presbyteros, qui tenent locum septuaginta duorum Discipulorum Christi, ut dicit Glossa, Luca* 10.

VI. Si dicas. Consecrare Basilicas, ungere Altaria, Chrisma conficere solius Episcopi officium est: sed his major est Baptismus, quo homines consecrantur Deo; ergo ad Episcopum magis, quam ad minorem Presbyterum videtur pertinere.

Respondeo cum S. Thom. ibid *ad* 3. quod sacramentum Baptismi potissimum quidem est necessitate: *Sed quantum ad perfectionem sunt quædam alia potiora, quæ Episcopis reservantur.*

VII. Adverto tamen; quod licet Presbyteri ex vi suæ ordinationis potestatem habeant solemniter baptizandi, ideoque sint ministri ordinarii; hoc tamen munus exercere non possunt licite, nisi cum subordinatione, & dependentia ab Episcopo, ejusque deputatione. Eo enim proportionali sensu, quo quilibet Sacerdos, ex vi suæ ordinationis, ex officio potest absolvere a peccatis, potest etiam ex officio baptizare; sed sicut quilibet Sacerdos non potest quemcumque, & a quibuscumque peccatis absolvere, nisi vel a Pontifice, vel ab Episcopo ad id exponatur: ita nec potest quilibet Sacerdos quemlibet solemniter, & ex officio baptizare; sic ut supra, quoscumque, in quibuslibet Diœcesibus, vel Parœciis possit id muneris ex officio exercere: sed, ut id possit, vel ubique, vel in certis locis, ex designatione Superioris pendet. Ratio est. Quia per Baptismum fideles introducuntur in Ecclesiam, & constituuntur in hac, vel illa Diœcesi, vel Parœcia; ideoque ad Pastores Ecclesiæ spectat disponere, quinam Sacerdotes debeant baptizandos in Ecclesiam inducere; eosque in hac, vel illa Diœcesi, aut Parochia constituere: Quapropter Ecclesia statuit, ut hoc officium regulariter a solis Parochis exerceatur. Est tamen differentia inter facultatem absolvendi, & baptizandi: quod Sacerdos non deputatus ad absolvendum, invalide absolvit; Sacerdos tamen non deputatus ad baptizandum solemniter baptizans, baptizat quidem illicite, sed tamen valide.

§. II.

De Diacono.

VIII. Dico tertio. Diaconus, vel alius, Sacerdote inferior, non potest esse ordinarius Baptismi Minister. Ita S. Thom. 3. *par. qu.* 67. *art.* 1. his verbis: *Sicut Cælestium Ordinum proprietas, & eorum officia ex eorum nominibus accipiuntur, ut Dionysius dicit, cap.* 7. *Celest. Hierarch. ita etiam ex nominibus Ecclesiasticorum Ordinum accipi potest, quid ad unumquemque pertineat Ordinem. Dicuntur autem Diaconi quasi Ministri: quia videlicet ad Diaconos non pertinet aliquod sacramentum principaliter, & quasi ex proprio officio præbere; sed adhibere ministerium aliis Majoribus in sacramentalem exhibitionem. Et sic ad Diaconum non pertinet, quasi ex proprio officio, tradere sacramentum Baptismi; sed in collatione hujus sacramenti, & aliorum assistere, & ministrare Majoribus* (Episcopo scilicet, & Presbytero) Ex quo colligitur multo minus Subdiaconos, & alios in inferioribus Ordinibus constitutos posse esse Ministros ordinarios Baptismi.

IX. Sed dices. Christus simul injunxit officium prædicandi Evangelium, & baptizandi: sed Diaconi officium est evangelizare, & Evangelium prædicare; ergo & baptizare.

Respondeo, neg. min. cum S. Thom. citato, *ad* 1. Ad Diaconum enim pertinet quidem recitare Evangelium in Ecclesia, & prædicare ipsum per modum Catechizantis: sed docere, & exponere Evangelium, quod est perficere, proprie officium Episcopi est.

X. Dico quarto. Diaconus ex commissione potest solemniter baptizare. Id enim legitur in Scriptura, *Act.* 8. de Philippo Diacono, qui cum Samaritanis prædicasset Christum, dicitur, ver. 12. *Cum vero credidissent Philippo evangelizanti de Regno Dei, in nomine Jesu Christi baptizabantur viri, ac mulieres.* Et *ver.* 38. Idem Philippus baptizavit Eunuchum Reginæ Candacis. Hanc fuisse sui temporis praxim Tertullianus testatur, *lib. de Baptismo, cap.* 17. ubi post Presbyteros in ministerio Baptismi ponit Diaconos: *Non tamen* (inquit) *sine Episcopi auctoritate.*

XI. Sed inquies: Sicut Diaconus non potest solemniter baptizare sine Episcopi licentia, ita neque Presbyter, ut diximus; ergo vel uterque baptizat ex commissione, vel si Presbyter baptizat ex officio, cur non Diaconus?

Respondeo, Presbyterum jure ordinario, & ex vi sui ordinis habere officium baptizandi: sicut enim ex vi Ordinis habet actionem supra Corpus Christi verum: ita habet ex vi ejusdem potestatem supra Corpus Christi mysticum: in exercitio tamen hujus potestatis, ut ordo in Ecclesia servetur, ab Episcopo dependet. At Diaconus, ex vi sui Ordinis, nullius sacramenti conficiendi potestatem habet; sed solum Sacerdoti illa conficienti ministrandi: ideoque si aliquando baptizat, non ex officio, sed ex commissione id facit. Unde Gelasius I. 93. dist. cap. *Diaconus*, relatus a S. Thom. præfato *art.* 1. ait: *Absque Episcopo, vel Presbytero* (Diaconi) *baptizare non audeant; nisi prædictis Ordinibus fortasse longius constitutis necessitas extrema compellat.* Et hoc modo, absentibus Apostolis, Philippus Diaconus evangelizabat, & baptizabat. Et ut ait S. Thom. citatus, *ad* 3. in absentia Majorum B. Laurentius baptizavit.

XII. Noto tamen: quod licet Diaconus ordinaria potestate baptizandi careat; cum tamen ex vi sui Ordinis prope accedat ad Presbyterum, inchoatam quamdam potestatem habeat, ut in absentia illius, nedum in casu necessitatis extremæ (in qua eam habet quivis Diacono inferior, etiam laicus) sed etiam gravis, baptizare; & nedum private, sed etiam solemniter in Ecclesia, & patet ex glossa super dictum cap. *Diaconos*. Ubi dicitur, Diaconum Presbytero justam ob causam jussum, in Ecclesia, adeoque solemniter baptizare posse, etiam in præsentia ipsius Presbyteri. Justa autem, & gravis causa censetur, si verbi gratia Parochus ægrotet, & non sit alius Sacerdos, cui possit committi: si multi sint, qui Baptismo indigent, & Parochus non potest omnibus sufficere: (Quod probabile est, fuisse factum, cum ad prædicationem Petri uno die tria, alio quinque hominum millia baptizati sunt) & hoc maxime si absque aliquo notabili incommodo Baptismus differri non possit.

XIII. Quæri solet: Utrum aliquando soli Episcopi Baptismum ministrarint.

Respondendum videtur affirmative. Prioribus enim Ecclesiæ seculis, quibus solemnis Baptismus ad longum tempus (nisi urgeret vitæ periculum) differebatur; solebat Episcopus diebus solemnibus, maxime in Sabbato Paschatis, & Pentecostes, Baptisma conferre. Unde Dionysius, *lib. de Eccl. Hierarch. cap.*